

עיונים והערות פרשת אחרי מות-קדושים תשפ"ה

מאת מורינו הרב חיים דוב הלוי קעללער זצ"ל

שיתלוה לו הטוב בדרך מקרה וכו' (ע"ש). ועל כן גזר וסידר שייבראו עניני שלמות ועניני חסרון ותיברא בריה שיהיה בה האפשרות לשני הענינים בשוה ויותנו לבריאה אמצעים שעל ידם תקנה לעצמה את השלמות ותעדיר ממנה את החסרונות ואז יקרא שנתדמתה במה שהיה אפשר לה לבוראה ותהיה ראויה לדבק בו ולהנות בטובו (ואלו הם המצוות והפרישה מן העבירות) וכו', עכ"ל, עע"ש באורך.

אם יקראו בני אדם – שאין להם שום השגה במצוות ובשכר ועונש – את תחלת דבריו של הרמח"ל ש"הנה התכלית בבריאה היה להטיב מטובו יתברך שמו לזולתו", ישיבו בקושיא שכנראה היא פירכא גדולה: אם כן הוא שברא הקב"ה את העולם להטיב לזולתו, מדוע יש כ"כ הרבה צרות ועגמת נפש בעולם? אולם זהו אם מביטים בעולם בעיני בשר ובשטחיות, אבל כשמביטים בו במבט של דברי חכמים, נוכל להבין שאמת שתכלית הבריאה שברא הקב"ה היא להטיב מטובו יתברך שמו לזולתו – אבל צריכים להבין מהי הטבה באמת – הטבה אמיתית אינה הצלחות עוה"ז ותענוגיה, אלא להשיג השלימות הכי גדולה שאפשר להשיג, שהיא להתדבק בה' ולקנות בזה שלימות מעין שלימותו יתברך, שהיא השלימות האמיתי המשולל מכל החסרונות.

שבמושגי עוה"ז אין שלימות שאין לו חסרון, וכשהקב"ה מטיב אינו מטיב באופנים של 'חצי' הטבה אלא בנתינת שלימות האמיתי שהוא שלימות קוב"ה אל הברואים. והרבה פעמים מה שנראה לאדם לדבר טוב אינו טוב. ולדוגמא, פעם ראיתי שהיה אחד שזכה בגורל כמה מאה אלפי דולר, ולאיש הזה היה לו רצון חזק לקנות אוטו עם טלוויזיא ועוד כמה נוחיות ונעימיות, וכשזכה בגורל הלך וקנה אותו מין אוטו, והיה אוהב אותו מאד עד כדי שהכניס את האוטו בתוך הגאראג' (מוסך) שלו וסגר את הדלת והמשיך לשבת בתוך האוטו, עד שמת מהאדים ועשנים (שהם סמי המות) היוצאות מן האוטו – הטוב המדומה שלו היה לו למיתה ממש.

והתקדשתם והייתם קדשים כי אני ה' אלקיכם (ויקרא כ, ז).

וכזה כתוב בסוף פ' שמיני (יא, מד) כי אני ה' אלקיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני וגו'.

ופרש"י שם: כי אני ה' אלקיכם – כשם שאני קדוש, שאני ה' אלקיכם, כך – והתקדשתם – קדשו את עצמכם למטה. והייתם קדושים – לפי שאני אקדש אתכם למעלה, ולעולם הבא, עכ"ל.

נראה לבאר דבריו ע"פ מה שכתב הרמח"ל ריש ספרו דרך ה' (חלק א' פרק ב'),^א וז"ל: הנה התכלית בבריאה היה להטיב מטובו יתברך שמו לזולתו. והנה תראה, כי הוא לבדו ית"ש השלמות האמיתי המשולל מכל החסרונות, ואין שלמות אחר כמוהו כלל. ונמצא שכל שלמות שידומה חוץ משלמותו ית"ש הנה איננו שלמות אמיתי אלא יקרא שלמות בערך אל ענין חסר ממנו, אך השלמות בהחלט אינו אלא שלמותו ית"ש. ועל כן בהיות חפצו ית' שמו להטיב לזולתו, לא יספיק לו בהיותו מטיב קצת טוב, אלא בהיותו מטיב תכלית הטוב שאפשר לברואים שיקבלו, ובהיותו הוא לבדו ית"ש הטוב האמיתי, לא יסתפק חפצו הטוב אלא בהיותו מהנה לזולתו בטוב שהוא עצמו שהוא בו ית' שמו מצד עצמו, שהוא הטוב השלם והאמיתי. והנה מצד אחר, הטוב הזה אי אפשר שימצא אלא בו. על כן גזרה חכמתו שמציאות ההטבה האמיתית הזאת יהיה במה שיתן מקום לברואים לשיתדבקו בו ית"ש באותו השיעור שאפשר להם שיתדבקו, ואז נמצא שמה שמצד עצמו אי אפשר שיתוארו בשלימותו ית"ש, הנה מצד התדבקם בו יגיע להם באותו השעור שאפשר ליתאר בשלמות ההוא מצד היותם מתדבקים בו ית"ש וימצא נהנים בטובה האמתית ההיא בערך שאפשר להם להנות בה.

ולהלן שם כתב וז"ל: ואולם גזרה חכמתו שלהיות הטוב שלם, ראוי שיהיה הנהגה בו בעל הטוב ההוא, פירוש, מי שיקנה הטוב בעצמו, ולא מי

(א) ובאמת כתב כיסוד זה במסילת ישרים בדרך הפשטות - וזהו מגדלות הרמח"ל שהלביש דברים נשגבים השייכים לספר דרך ה' במילים פשוטים וספורים במסילת ישרים.

עיונים והערות פרשת אחרי מות-קדושים תשפ"ה

המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים
והייתם קדשים כי קדוש אני.

מהו מצרים – הוא המקום בעולם שתרבות המקום
היתה להביט בהיפך ממש ממבט האמיתי במה היא
הטבה השלימה – שארץ מצרים היתה מלאה עריות
וטומאה וע"ז, וחשבו שאלו הם הדברים הטובים
ביותר וכך ראוי לחיות. והקב"ה העלה אותנו מארץ
מצרים כדי שנחיה לתכלית הטבה אמיתית –
"להיות לכם לאלקים והייתם קדשים כי קדוש אני"
– "שאני אקדש אתכם למעלה ולעולם הבא" ע"י
התדבקות לשלימותו של הקב"ה.

בזה יכולים להבין דברי הפסוק ופרש"י: "כי אני ה'
אלקיכם" – אני בראתי אתכם לתכלית להטיב לכם
בהטבה האמיתית, שתגיעו אל שלימות האמיתי.
ומשום כך: "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש
אני" – שהטוב האמיתי הוא קדושה ולהתרחק
ממושגי ה"טוב" של עוה"ז – טומאות עוה"ז
והנאותיה ותענוגיה, וכשמקדשים זהו ההטבה
האמיתית לידבק בהשי"ת – כשם שאני קדוש, שאני
ה' אלקיכם, כך – והתקדשתם – קדשו את עצמכם
למטה. והייתם קדושים – לפי שאני אקדש אתכם
למעלה, ולעולם הבא, עכ"ל.

ושם סו"פ שמיני כתוב אחר זה (פס' מה) כי אני ה'